

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

4 Quarta docet legu[m] causa, modusq[ue] statuti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

huius sedis: neque in aliquo exemplaribus Vaticanis Gratiani. In die vero, omnia voce divina legitur aut precipitur, ut diligens Dominum Deum tuum.

DISTINCTIO III.

C. I. Quare leges iuste sint. C. II. Quare leges iuste sint.

Ad hunc autem leges, ut earum metu humana coercentur auidia, tutaque sit inter improbos innocentia, & in ipsiusmodi formidato supplicio refranetur nocendi facultas.

ps. Præterea in ipsa constitutione legum, maxime qualitas consideranda est observanda, ut caveatur in se honestatem, iustitiam, possibilitatem, convenientiam, & cetera que in eod. lib. lfidor. enumerata dicuntur.

C. II. Quare leges iuste sint. Rit autem lex honesta, iusta, possibilis, secundum naturam, secundum patriæ consuetudinem, loco temporisq; conveniens, necessaria, utilis, manifesta quoq; ne aliquid per o. scurritatem in captionem i contineat, nullo privato commodo, sed pro communi civium utilitate conscripta.

1. In captionem. Antea legebatur, in cautum captione. Refutata est vera lectio ex codicibus Ispidori manuscrip. lib. 1. cap. 11. & expressis etiam lib. 2. cap. 10. ubi eadem sententia, partim ex antiquis Gratiani exemplaribus, a quibus dicitur, cautum. Simili vero locutione utitur Paulus l. quare fructus, c. 2. Ne quis inquit, in captionem verbum in cavendo incidat.

2. ps. Ideo necesse in ipsa constitutione ista consideranda sunt, quia cum leges iustitiam faciunt, non erant liberum iudicare de ipsis, sed oportet iudicare secundum ipsas.

C. III. De legibus tunc est iudicandum cum in futurum non cum in futurum sunt. Vide Augustinus aut in lib. de vera religione c. 31.

In istis temporalibus legibus, quamquam de his homines iudicant, cum eas institunt, tamen cum fuerint institutæ & firmatæ, non licebit iudici, de ipsis iudicare, sed secundum ipsas.

Leges instituantur cum promulgantur, firmantur, cum moribus veteribus approbantur. Sicut enim moribus veteribus in contrarium nonnulla leges hodie abrogatae sunt, ita moribus veteribus ipsæ leges confirmantur. Unde illud Telephori Papa (qui decrevit ut generaliter clericis a quinquagesima i a carnibus & deliciis jejuniarent) quia moribus veteribus approbationem est, aliter agentes, transgressus non arguit.

1. Quinquagesima. Post hoc verbum in codicibus impressis, scriptis sunt, tam secularibus, quam ecclesiasticis legibus conveniunt. Nunc i ad differentiam naturalia iura i ceterorum revertamur. Naturale jus inter omnia primatum obtinet reosore, & dignitate. Capis enim ab exordio rationalis creaturæ, nec variatur tempore, sed immutabile permanet. Sed cum naturale jus in lege & Evangelio supra dicitur esse comprehensum, quidam autem contra-ria huius, que in lege statuta sunt, nunc inveniantur concessa, non videtur jus naturale immutabile permanere. In lege i namq; precipiebatur, ut mulier, si masculum pareret, quadraginta: si vero feminam, octuaginta diebus a templi cessaret ingressu: nunc autem statim post partum ecclesiam ingredi non prohibetur. Item q mulier, que menstrua parit: ex lege immunda esse reputabatur: nunc autem nec statim intrare ecclesiam, nec sacra communionis mysteria percipere: sicut nec illa, que parit, vel illud, quod gignitur, statim post partum baptizari prohibetur.

2. Septem hebdomadas i a carne, & deliciis ante Pascha clericis abstinent.

C. IIII. Telephorus urbis Rome episcopus omnibus episcopis epist. 1.

Tamquam, et septem hebdomadas plenas ante sanctum Pascha omnes clericis in sortem Domini vocati a carne i jejuniarent, quia sicut discretæ debet esse vita clericorum a laicorum conversatione, ita & in jejunio debet esse differentia. Et infra. Has ergo septem hebdomadas omnes clericis a carne & deliciis jejuniarent, & hymnis, & vigiliis, atque orationibus Domino inhærere die noctuque studerent.

C. V. Septiman hebdomadam Telephorus quadragesima addidit. Item Ambrosius in lib. sermorum. 1.

Quadragesima sex septimanas habet, cui addidit a Ispidori 4. cap. 101. Pann. l. 2. c. 142. b Ivo par. 4. cap. 183. Pann. l. 1. c. 149. c Ivo par. 4. c. 21. Pann. l. 2. c. 174. d al. carne, & deliciis.

Telephorus Pontifex septiman hebdomadam, & vocatum est hoc tempus quinquagesima.

1. Sermonum. Inveniuntur in Roma in bibliotheca Vaticanis, & Mediolani in bibliotheca Monasterii S. Ambrosii sermones aliquot manu scripti. Ambrosii nomen præferentes, inter quos est sermo de quinquagesima, cuius initium est: Adest tempus. unde hoc caput sumptum est.

Quod similiter de eo capitulo est intelligendum, quod B. Gregorius Augustinus Anglorum episcopo scribit dicens.

C. VI. A quinquagesima jejuniandi propositum sistant, quos ecclesiastici gradus dignitate exornat.

Denique a sacerdotibus, & diaconi, & reliqui omnes, quos dignitas ecclesiastici gradus exornat, quinquagesima propositum jejuniandi suscipiant, quo & aliquid ad pensum sanctæ institutionis adiciant, & eorum, qui in laicali ordine consistunt, observantiam, sicut loco, ita religione præcellant. De ipsa vero die dominica hæritamus, quidnam dicendum sit, cum omnes laici & seculares illa die plus solito ceteris diebus accuratius cibos carniæ appetant, & nisi nova quadam aviditate usq; ad medias noctes seingurgirent, non aliter se huius facere temporis observationem suscipere putant: quod utique non rationi, sed voluptati, imò cuidam mentis cæcitati adscribendum est: unde nec à tali consuetudine averti possumus, & ideo cum venia suo ingenio relinquendi sunt, ne forte peiores existant, si à tali consuetudine prohibeantur. Ut enim ait Salomon. b Qui multum emungit, elicit sanguinem. Et post pauca. Par autem est, ut quibus diebus a carne animalium abstinemus, ab omnibus quoque, que sententiam a carnis trahunt originem, jejuniemus: à lacte videlicet, caseo, & ovis, & post pauca. Ceterum piscium estus ita Christiano relinquitur, ut hoc ei infirmitatis solatium, non luxuria pariat incendium. Denique qui a carne abstinet nequaquam sumptuosiora marinarum belluarum convivæ præparet. Vinum quoque ita bibere permittitur, d ut ebrietatem omnino fugiamus: a liquoque reita, ut omnia, quæ corpori libent, similiter faciamus.

4. ps. Hæc est legibus constituta sunt: tamen quia communi usque approbata non sunt, se non observantes transgressus non arguunt, eloquin c. huius non obedientes proprio prætextu honore: cum illi, qui facti nescientes obedire canonibus, penitus officij subeantur carere suscipere: nisi forte quis dicat hæc non decernendo esse statuta, sed exhortandi conscripta. Decretum vero necessitatem facit: exhortatio autem liberam voluntatem excitat.

DISTINCTIO V.

1. Hæc, que de privilegiis, & ceteris infra positus scripta sunt, tam secularibus, quam ecclesiasticis legibus conveniunt. Nunc i ad differentiam naturalia iura i ceterorum revertamur. Naturale jus inter omnia primatum obtinet reosore, & dignitate. Capis enim ab exordio rationalis creaturæ, nec variatur tempore, sed immutabile permanet. Sed cum naturale jus in lege & Evangelio supra dicitur esse comprehensum, quidam autem contra-ria huius, que in lege statuta sunt, nunc inveniantur concessa, non videtur jus naturale immutabile permanere. In lege i namq; precipiebatur, ut mulier, si masculum pareret, quadraginta: si vero feminam, octuaginta diebus a templi cessaret ingressu: nunc autem statim post partum ecclesiam ingredi non prohibetur. Item q mulier, que menstrua parit: ex lege immunda esse reputabatur: nunc autem nec statim intrare ecclesiam, nec sacra communionis mysteria percipere: sicut nec illa, que parit, vel illud, quod gignitur, statim post partum baptizari prohibetur.

1. Nunc ad differentiam. In vulgari legebatur, a Ivo par. 4. c. 29. b Proverb. 30. c al. sententiam d. præmittitur. c Ex Gregor. inf. 21. q. 1. hæc consona. f Leviticus. g Ibid. 15.